

R'arier for en kjole – changing identities

Komponist: Synne Skouen

Koreografi: Sølvi Edvardsen

Solist: Ruth Wilhelmine Meyer

Jentekor: Lillehammer Kulturskoles jentekor og Bodø Kulturskoles jentekor

Kostymer: Marit Eken Kalager

Rådgiver: Halldis Hoaas

Korinstruktører: Elisa Robak og Karin Thorsteinsen

Produksjon: Torunn Eriksen og Sissel Aarhaug

Durata: 30 min

R'arier er et nytt og vakkert bidrag til norsk samtidsopera Vi ville lage et mindre verk hvor også barn var involvert sammen med komponist, solist, koreograf og produsent. Resultatet er blitt et overraskende, virkningsfullt verk som når fram til både barn og voksne. Vi har tenkt at R'arier for en kjole er et skritt på veien til noe større og vi ser for oss en fortsettelse. Og publikum, både leg og lærd har kommet med slike oppfordringer. Vi får se hva vi får til.

Nonverbal miniopera R'arier er en nonverbal miniopera som kan kommunisere over alle språkgrensene. Verket er skrevet for en kjole, for solo kvinnestemme og jentekor og det spilles a cappella. Det er utviklet i dialog mellom aktørene hvor også jentesangerne hadde en aktiv rolle. Utviklingen av både det vokale, det musikalske og det koreografiske uttrykk foregikk fram til siste forestilling. Urpremierer og de første forestillinger var 12. Oktober 2009 i Lillehammer Kunstmuseum og det ble framført to forestillinger 1. Mai 2010 i Bodø, hos Galleri Bodøgaard.

Kunstnerisk gjennomslag Tilbakemeldinger fra leg og lærd i salene har vært overraskende entydige og overraskende sterke. Publikums synlige, følelsesmessige reaksjoner og uttrykk under forestillingene og deres direkte henvendelser, også med oppfordring om videreutvikling av prosjektet, beviser det gjennomslag verkets kunstneriske uttrykk hadde. Det gjelder koreografi og musikk, så vel som solosang, kor, kostymer og dialogen derimellom. Vi er stolte av dette bidraget til norsk samtidsmusikk. Omtalen i media var strålende under tittelen "Spektakulær operaperle". Se egen sak.

Verket finner sin egenart på hvert nytt sted Verket med tilhørende workshops, er tilgjengelig for interesserte aktører. Solist, koreograf, kostymer følger verket. Kor og lokal instruktør får et materiale som de selv, sammen med solist og koreograf, må være med å skape der og da. Slik får forestillingen sin egenart på stedet, avhengig av rom og kor.

Erfaringen fra arbeidet i Lillehammer og Bodø, er at prosjektet bidrar til musikalsk utvikling. Forarbeid og innstudering av musikk og bevegelser inspirerer til sangglede, oppfinnsomhet og nyskapende muligheter. R'arier for en kjole fungerer som musikalsk opplevelse og fører til refleksjon også blant publikum

Vokal utforskning Verket er utviklet for solistens stemme, jentestemmer og dialogen derimellom. Ruth Wilhelmine Meyer har mange års erfaring som solist og har hatt utallige forestillinger av ulik art, blant annet fra prosjektet Klangfugl. Her har barna som publikum vært integrert i forestillingen. I vårt arbeid, ser vi at Meyers nonverbale, ekspressive uttrykk inspirerer jentene til å finne og utvikle egne stemmers muligheter: Omfang, klangvariasjoner, energi og mot til å kaste seg utpå. Helt konkret oppnår hun at jentene finner vokale uttrykk de tidligere aldri har hørt seg selv gjøre – vi snakker her om et spenn på fire oktaver, ulike vibratoer og vi snakker om å bryte

tonen i raske svingninger, i grenselandet mellom ulike stemmefunksjoner. Dette er enestående, det ligger utenfor rammen for hva en vanligvis bruker stemmen til. Jentene i våre kor synes å fryde seg over å finne disse nye klangene. Som første hending i prosessen samlet vi alle aktører til en performance som demonstrerte dette som er blitt et unikt tilskudd under skapelsen av det nye verket.

Billedkunst i dialog med musikk og dans Verket innebærer både en klanglig og en koreografisk utforskning av musikalske nyanser i relasjonen mellom voksen kvinnestemme og jentekor. Komponist Synne Skouen har i økende grad basert sine verker - også de instrumentale - på dramatiske konsepter. En tendens til å "sette musikken i scene" er som regel til stede fra første stund. Denne produksjonen eksemplifiserer dette. Sølvi Edvarsen, en av Norges mest etablerte koreografer, har jobbet mye med koreografi i dialog med store visuelle elementer. I R'arier framstår kjolen som et slikt element. Kjolen er i seg selv et kunstverk, både visuelt skulpturelt og bevegelig med mennesket som beveger seg i kjolen og synger. Koreografien av verket er skapt som dialog mellom dette visuelle elementet og barnas og solistens bevegelser og sang. Kjolen er designet av Marit Eken Kalager. Den fremstår i mange formasjoner og inntar posisjoner av ulike skikkelser. Tekstilkreasjonen er utøverens "kostyme" og komposisjonen er knyttet til de ulike visuelle framtoninger og relasjonen til jentenes kostymer og bevegelser. Med musikken og denne som utgangspunkt skaper Sølvi Edvarsen nyanserte og uttrykkssterke bevegelsesbilder i relasjonen voksen kvinne og barn.

Barna er involvert Hvordan legger vi til rette for at barna ikke blir et redskap under voksne kunstners arbeid, men heller egne handlende subjekt? Hvordan gir vi barna en reell utøvende rolle? Hvordan legger vi til rette for at barna finner språk på sine egne erfaringer og behov for formidling? Dette er sentrale problemstillinger for oss. I løpet av flere og jevnlig arbeidsmøter, hvor arbeidsformen var et performativt og interaktivt arbeid mellom solisten og jentene, fikk komponist, solist og koreograf utforske musikalske og koreografiske idéer og muligheter i dialogen mellom solisten og jentene – og jentene fikk finne og prøve ut egne musikalske og bevegelsesmessige grenser. Selve møtene mellom de profesjonelle skapere og de unge jentene, ble et "utforskningsrom" hvor jentenes eget stemmemateriale og bevegelsespotensial fikk en medskapende verdi. Et av våre mål var å komme til mer kunnskap om barnestemmer og å få øye på hvordan barns ressurser kan influere nye komposisjoner. Vi har gjort noen erfaringer. Hver ny forestilling vil utvikles med dette som bakgrunn og får sin egenart i dette samspillet mellom aktører og det rom forestillingen lages for.

Lillehammer Kulturskoles ungdomskor, Bodø Kulturskoles ungdomskor, vokalperformer Ruth Wilhelmine Meyer, koreograf Sølvi Edvarsen, komponist Synne Skouen, kunsthåndtverker Marit Eken Kalager, dramaturg Haldis Hoaas, kordirigentene Elisa Robak og Karin Thorsteinsen og produsentene Torunn Eriksen i Teskjekjerringoperaen as, Norsk Barneopera, Lillehammer og Sissel Aarhaug i Musikkteater i Bodø, nå Nordnorsk Opera og Symfoniorkester, har samarbeidet om produksjonen både under utviklingen av verket og under gjennomføring av forestillingene. Prosessen pågikk i 1 ½ år i tett dialog mellom aktørene, var utfordrende og brakte fram sterke, skapende opplevelser som ga en innsikt vi ønsker å bygge videre på.

TESKJEKJERRINGOPERAEN AS, Norsk Barneopera

Torunn M. Eriksen

Prosjektleder
